Nr. 94. Sibiiu, Marţi, 13 August n. 1878. *Anul XXVI.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Jóa şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47,
şi la espediţiunea de inserţiuni **Haasenstein & Vogler** in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiéză.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de doue ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Opiniune motivată

asupra ţinutei ce ar avé să observe alegătorii de naţionalitate română din Transilvania faţă cu alegerile actuali la dieta Ungariei.

După matora deliberaţiune şi cumpănire a tuturor impregiurărilor actuale a le ţerii şi naţiunei nóstre locuitóre în marele principat al Transilvaniei, în sinul comisiunei de 9 membrii esmisă de către on. Conferinţă din 8/20 Iuliu se formară dóuĕ opiniuni, una în maioritate de 7 pentru perseveranţa în politica resistinţei pasive ca şi până aci, iară alta în minoritate de 2 pentru întrarea în oposiţiune activă, prin urmare participare la alegeri şi la dietă.

Subscrisul fiind onorat de către maioritatea comisiunei cu misiunea de raportor şi aşternerea în scris a opiniunei sale motivate prin argumentele căte-i stau la disposiţiune, opiniunea maiorităţei enunciată în comisiune, o susţine cu argumentele următóre:

Dóuĕ sûnt causele principali pentru care naţiunea română din Transilvania se vĕḑù necesitată să adópte anevoiósa p o l i t i c ă d e r e s i s t i n ţ ă p a s i v ă: desfiinţarea a u t o n o m i e i acelei ţeri şi fusiunea ei, totodată şi călcarea în picióre a dreptului de esistinţă politică a naţiunei românesci în acest mare principat câştigată prin legile din anul 1863. Dela 1848, de când uniunea n e c o n d i ţ i o n a t ă — adecă f u s i u n e a — Transilvaniei cu Ungaria se improvisase prin terorism şi versări de sânge, naţiunea nu s'a declarat nici odată n e c o n d i ţ i o n a t contra uniunei, pentrucă bărbaţii sĕi inteligenţi sciau pré bine, sub ce titlu a căḑut Transilvania la augusta dinastie Habsburg, adecă sub titlu corónei ungurescı; ei însă cunosceau şi diploma leopoldină (1691), adecă contractul de stat încheiat între acésta ţéră şi dinastie, al doilea contract, adecă sancţiunea pragmatică din ḑilele lui Carol VI şi ale fiicei sale Maria Teresia, al treilea contract, adecă legile din 1791, precum şi numĕrósele jurăminte solemne, depuse la tóte ocasiunile de încoronare pe aceleşi acte de stat. Şi românii avéu atâta minte, ca să considereze uniunea, ca un mijloc de a se apĕra popórĕle transilvane de serbitutea absolutismului austriac, şi de germanisare; iată însă, mai sûnt şi astăḑi fórte departe să adópte acea uniune fără nici o condiţiune să dea ţéra şi pe natiunea română în graţia şi discreţiunea ungurenilor, cu atâta mai puţin se poté învoí românii, ca uniunea să se proclame fără concursul lor prin o dietă compusă din 300 de aristocraţi şi 22 de burgezi, din cari 200 era d e n u m i ţ i (regalisti) éră vre-o 20 membrii în puterea funcţiunei lor, adecă prin o dietă, în care imensa maioritate a locuitorilor nu era representată de loc. De acea românii au protestat în numele poporului, dacă voiţi nu numai al celui românesc, ci chiar în al întregei populaţiuni transilvane, ḑicênd cu tot dreptul: „N i m i c d e n o i f ă r ă d e n o i.“

Dl referente al minorităţii din comisiune afirmă, că fusiunea o decretară tot a c e l e clase de ómeni, care au şi supus odinióră Transilvania la dinastia Habsburg, adecă aristocraţia şi o parte din burgesie, adecă sasii; mai departe, că un nou vot asupra uniunei tot nu ne-ar folosí nimic, pentrucă aceiaşi aristocraţi ar vota tot ca în 1848 şi 1865, prin urmare românii ar remâné tot în minoritate şi i-ar face numai de rîs; mai încolo, că constituţiunea veche a Transilvaniei, care ne făcuse rele nespuse, nici decum nu merită atâta sbuciumătură; în fine, că dóră nu voim să întroducem şi noi sufragiul universal, pentru ca să reuşim cu dreptul nostru.

Ne pare rĕu, că sûntem necesitaţi a reflecta pe minoritatea comisiunei, cumcă dênsa perdù din vedere unele adevĕruri de prima o r d i n e e u r o p é n ă. Odinióră cele mai multe staturi erau representate în lăuntru şi î n a f a r ă aprópe numai prin aristocraţia feudală privilegiată, care-şi aroga sieşi totodată dreptul de tutorat fără nici o responsabilitate preste ţéră şi popor.

Acel prilegiu necalificabile fu spart şi înfrânt mai întâiu în Transilvania la anul 1790/1, adecă tocma după 100 ani numĕraţi dela emanarea diplomei leopoldine pentru Transilvania. A s t ă ḑ i după atâtea catastrofe politice generali, nu ne veţi mai aretă un singur stat, mare sau mic, în tótă Europa, în care aristocraţia să mai cuteze a vorbí şi a lucra ca singură în numele statului, fără de a cere votul deliberativ şi consimţĕmêntul celorlalte clase ale poporului. Scuturând jugul tutoratului aristocratic tóte naţiunile s'au emancipat şi s'au declarat de majorene. Nici un popor nu mai sufere cu nici un preţ, ca numai aristocraţia să tracteze în numele lui, să schimbe, vênḑă şi trafice ţĕri şi provincie, nici chiar în unire cu coróna. Vechiului privilegiu aristocratic i-a succes dreptul etern şi suveran al poporului. Este óre condamnată numai naţiunea românéscă, anume cea din Transilvania, în numĕr de un milion 200,000 să mai stea sub tutorat, să fie tractată ca ori-ce turmă de animale, să o facă de schimb sau de vênḑare să o pună cineva în lotărie sau în cărţi, precum punea până în anul 1848 pe familiele de iobagi şi de ḑileri?

În Europa întréga dela marea baltică până la egeica şi adreiatica numai naţiunea română din acésta monarchie să remână lipsită de drepturi naţiunali şi politice, în parte tocma şi de drepturi omenesci? Şi acésta umilire să i se întêmple ei încă şi în acésta epocă estraordinară, în care cele mai mari 7 puteri ale Europei sfărmară ferecăturile şi lanţurile atâtor popórĕ gemĕtóre sub jugul barbar şi selbatec al unui popor asiatic necapabile de adevĕrata civilisaţiune? Nu aşa au simţit, nici vorbit cei 40,000 adunaţi la Blaj în 3/15 Maiu, nu aşa miile de martori ai libertăţei naţiunale, nici numĕrósele deputaţiuni trimise la Viena între 1848 şi 1851; nu aşa nici deputaţiunile dintre 1860 şi 1863 nici membrii români ai dietei din 1863 şi 1865. Dl Cristea ne-a spus multe şi frumóse despre politica tradiţională, au uitat însă că românii n'au înţeles nici odată, sub politica tradiţională, politica a r i s t o c r a t i c ă din acésta ţéră, căci în [illegible] odată libertatea.

Cu totul alta fusese politica părinţilor nostri. Ce e drept românii în anul 1863 au făcut mari concesiuni aristocraţiei, dară din ce causă? Istoria o va spune; aci constatăm numai, că în anul 1863 a fost bine aşa; dară concesiunile cu totul esorbitante şi servile din 1865 (dieta de la Cluş) a fost eróre capitale, pentru care ne compătimí tótă Europa libĕrale, care se mira cum a potut comite, românii şi sasii absurditatea politică de a merge la Cluj, când ei aveau dieta în Sibiiu.

Ni se scot ochii cu legile mai vechi ale Transilvaniei. Când vreodată ne-am entusiasmat noi pentru acelea şi nu le-am combătut în mii de variaţiuni? Ne miram cum d-lor confunda conceptul de a u t o n o m i a unei ţeri cu codicele seu civile şi penale. Una este a posede dreptul de l e g i s l a ţ i u n e a u t o n o m ă, i n d e p e n d e n t ă de amestecul altor ţeri şi altor corpuri legislative străine şi cu totul alta este a legifera acasă în ţéra sa bine ori rĕu, prin potestate legislativă absolută ori constituţională. Necum provincie, dară staturi mari, suverane întru tótă poterea cuvêntului au [illegible] şi mai au pe lângă legi bune multe forte rele; dară acésta e afacerea lor internă.

Se cuteze însă cineva a le ḑice: „daţi ţéra la alţii, că voi nu sciţi face legi“ ar fi vai de sufletul lui.

Minoritatea se sparià de s u f r a g i u u n i v e r s a l e. Noi nu asudăm pentru el; ḑic înse nici pentru acésta lege electorale, care este de o miie de ori mai periculósă. Sufragiu universale? Ce atâta spaimă? Iacă-l aplicat de atâţia ani în Francia, iacă'l în Italia, în Germania, Elveţia etc.; iacă 'l apropiindu-se către noi. Şi apoi se destingem între c o r p l e g i s l a t i v n o r m a l e şi între c o n s t i t u a n t ă. Nu corpuri legislative mai pot trafica în Europa ţĕri şi provincie, ci séu constituante alese prin v o t u n i v e r s a l e séu c o m a n d a n ţ i g e n e r a l i, — uti figurae docent — în 1859, 1866, 1871, et 1877/8.

Minoritatea pune temeiu mare şi pe înoirea dualismului pentru alţi 10 ani; ei ne dă se pricepem, că noi l'am combate îndeşert. Avem onóre se declarăm şi la locul acesta, că românilor, cari ţin la politica resistenţei pasive între marginile Transilvaniei aşa cum erau ele trase şi regulate înainte de 1848, dualismul nu le face vre-o mare durere de cap. Dacă ei l'au criticat şi-l mai critică ici colea, observaţi bine, că nu o fac atât ca cetăţeni ai Transilvaniei, cât mai vêrtos ca sinceri amici ai întegrităţei monarchiei sub care înse nici decum nu înţeleg centralismul rigoros, ce suge şi amurţesce provinciele.

Ne rugăm ca se nu se confunde nici aci conceptele. Ce are a face autonomia, independenţa i n t e r n ă a unei ţeri séu cu monarchia intrégă séu cu dualismul? Se tragem cercuri de cercuri. Înlăuntrul s t a t u l u i Ungariei (nu în launtrul Ungariei proprie) séu în lăuntrul monarchiei întregi (nu în micul archiducat) şi dacă vĕ place înlăuntrul Europei, voiesce şi Transilvania să-şi aivă şi ea legislaţiune autonomă pentru afacerile sale i n t e r n e pe temeiul dreptului seu public s e c u l a r i u, precum o are C r o a ţ i a, precum o au 17 provincie a le Austriei. Apoi alăturea cu acésta voinţă legitimă naţiunea română pretinde, că măcar pe acest teritor mic să-i remână recunoscută şi sancţionată individualitatea sa naţională-politică, şi limba sa admisă în tocma ca şi cea croatică în eserciţiu la afacerile publice.

(Va urma).

Bosnia şi Erţegovina.

Deocamdată sûnt rari scirile din Bosnia şi Erţegovina. Telegramele sosite dela nrul nostru ultim încóce ne spun că lupta dela S t o l a ţ din Erţegovina a fost nimicitóre pentru insurgenţi. Cei mai mulţi dintre căpeteniile insurgenţilor sûnt morţi şi remăşiţele bandelor lor sûnt împrăsciate în tóte părţile. Mai departe aceleşi telegrame anunciă dela Doboi, că în 23 Aug. n. insurgenţii au atacat de nou divisiunea a 20 în posiţiunea [illegible] ai Bosnei şi că după o luptă de nóuĕ óre au foşt respinşi şi s'au retras până aprópe de G r a b s c a.

În partea acésta, este probabil, vor avé loc, în viitorul cel mai de aprópe, lupte serióse, spre a curăţí şi partea nordostică a Bosniei de insurgenţi şi în chipul acesta a asigura definitiv cóstele stânge ale armatei de ocupaţiune.

Mobilisarea s'a început acum pe un picior mai estins. Ea va chiămă sub stéguri un stat efectiv de 220,000 soldaţi şi 40,000 honveḑi. Trupele de honveḑi se ecuipéză de nou şi capĕtă în locul căciulilor roşii de până aci, căciuli vinete pentru ca să nu pótă servi inimicului aşa uşor de ţintă. Trupele de honveḑi se pun dela ḑiua mobilisărei sub dispuseţiunile şi grigia ministeriului comun de resbel. Tóte acéste sûnt semne, că serviţiul ce au săl facă honveḑii va fi mai acelaş care au săl facă trupele de linie din armata comună.

Ca intregire la cele publicate până aci reproducem din un raport al fóei „N. W. Tagbl.“ unele episode din lupta dela Seraievo:

„Glóta contrarilor o îmulţia muieri, bĕtrâni şi copii, până şi bolnavii şi răniţii se têrau din asternuturile lor până la feresti şi la porţi şi cu mâni tremurătóre vĕrsau foc de mórte în mulţimile cele dese a le soldaţilor nostri. Ce folos, că salvele de foc a le bravilor nostri culcau cu sutele din contrari la pămênt, alte sute de inimici intregiau şirurile stirbite, grămădeau trupurile morţilor lor spre a face baricade din ele, pentru ca de după dênsele să se lupte cu înverşunare nemărginită.

În timpul acesta numĕrul contrarilor cresce immens şi în multe locuri se vĕd singuratici de ai nostri încungiuraţi şi strimtoraţi de putere înḑecită, pe când din feresti, din uşi

şi din gaurile pivniţelor ploua o grindină de plumbi omoritori respândind mórte şi stricăciune.

Întraceea sûnt unele puncte unde lupta barbară turbéză mai fără cruţare şi unde în înţelesul cel mai strins al cuvêntului curg torenţi de sânge. Punctele aceste sûnt cu deosebire podurile şi punţile cele nóue preste Miliaca, cetatea de sus sau Kaleh, adecă fortăreţa, care de altmintre mulţămesce numirea sea numai zidului celui căḑut, masele cele compacte de case de pe ţermul drept al rîului, grămada cea colosală de petri, căsarma Medjidjeh, care acopere 2½ mii stângini cuadraţi, edificiul cel estins al vilaetului şi Ţareva Djamia sau moşea împĕrătéscă. La acéstă din urmă, precum şi la moşea Begovo zidită de vestitul Chosrev lupta şi macelul sûnt înverşunate. Insurecţiunea are aici trupele ei cele mai alese în luptă.

Pintre fumul de prav de puscă, care acopere cu vĕlul seu nóoratec şi alb ca laptele cele dóuĕ temple, se vĕd fulgerând baionete; din când în când comanda turcéscă pétrunde prin sgomotul luptei şi pe balustradele minaretelor, de unde Muizinii se obicinuesc a chiăma pe credincioşi la rugăciune, se vĕd uniformele regularilor turcesci, cari din înălţimile cele mari descarcă puscile Martini în masele atacătorilor. Adevĕrate fortăreţe sûnt acele dóuĕ case ale lui Dḑeu, care zidite din cuadraţi mari de pétră, incoronate cu cupole maiestóse de aramă, se ridică o sută de urme deasupra pardoselei. Din tóte ferestile, din porticurile îmfrumseţate cu fontaine şi purtate de colóne şi de pre acoperişele cele sclipicióse de tinichea, se aruncă plumbi omoritori asupra trupelor nóstre. (Aci spune raportul că Hadji Loja şedea pe balustradă şi deasupra lui flutura în aer stégul cel verde al profetului. De aci conducea el lupta). Mult timp lupta se învĕluia nehotărîtă într'o parte şi într'alta. În sfêrşit vine su[illegible] aşteptat. Un „hurrah" [illegible] o lavină, se aude printre larma bătăliei selbatice. Regimentele probate „Mollynary", „Sachsen-Meiningen" „Franz Carl", vênătorii croatici şi stiriani cu stégurile înarborate şi cu baioneta în puşcă, de altă parte călăreţii nostri coboriţi de pe cai cu carabinele în mâni, se aruncă asupra inimicului. Cu elan iresistibil şi cu o vehemenţă îngrozitóre, aşi ḑice, cu selbătăcie neînfrênată, urméză atacul. Isbitura aşa a fost de puternică încât glótele înflăcărate de fanatism, dară decimate de fer şi plumb, nu mai pot resiste. Se retrag, dară luptându-se."

„Wiener Ztg." publică, după însciinţările întrate până la 16 Aug. n., următórele date despre perderile îndurate de trupele nóstre: morţi 161, răniţi 676, nu scie ce s'au făcut 139. Suma perderei totale 976 ómeni.

Lista de morţi şi răniţi din luptele din Bosnia şi Erţegovina nu se publică încă după cum este obiceiul în timpuri de resbel. Póte se vor publica mai târḑiu. Din ceea ce a apĕrut respândit prin diverse foi estragem datele de mai la vale dintr'o publicaţiune a comandei generale din Budapesta. Între răniţii sosiţi în 21 Aug. n. la Budapesta, după amintita publicaţiune se află de la regim. de inf. nr. 61 uşor răniţi: infanteristii: Constantin Coşariu din Belinţ, Petru Deliu din Vinga, Sigm. Fön din Timişóra, corporalul Michail Vachi din Merczidorf; infanterişti: Balt. Keller din Niczkydorf, Ioan Vucan din Drăgoieşti; corpor. L. Tobias din Merczydorf, infanterişti: Trifon Lazar din Sacul, Nicol. Draginov din Vinga, Trifon Jurmescu din Sacul, Trifon Robu din Varadia, Ioan Gizel din Misiş, Petru Dragoiu din Ianova, Iacob Beryaner din Szakálház, Ioan. Eiss din Gilad, Fr. Schwarz din Merczidorf, Mladen Popov din Isbişte, Raicu Gvazdanov din Păuliş.

Greu răniţi: gefreiterul George Savu din Iclod; infanteristii: Valentin Leipuch din Kudricz, Mladen Brancov din Isbiste, Stefan Lilin, recte Petrovics din Verşeţ, Michail Gans din Königshof, Vasilie Ardelean din Ususău, Anton Lindner din Timişóra, George Puto din Remetea, Nicol. Gruion din Chisenţiu, Nicol. Adam din Sculie, Nica Ziva din Gilad, Nicol. Fabian din Viraţie; gefr. Petru Talacu din Petroman; inf. Andreiu Vladisowlevici din Verşeţ; gefr. Juai Iova din Gataia; inf. Niţă Momir alias Stoici din Parac, Traillă Grosa din Unip; cond. Fritz Littich din Verşeţ; corp. Ilie Erdődy din Dejan; infanteristii: Nicolae Dermenescu din Stamora, Martin Stancu din Forgács, Carol Sistorovitz din Recaş, Panta Germanaţ din Deliblat, Ioan Fistea din Gilad, Stoia [illegible] din Beregseu, I. Toma din Sacul, Trifon Stefanescu din Köveres, Ambrosie Sarcheţ din Murani.

Revista politică.

Foile unguresci de tóte colorile ne anunciă renitenţa mai multor comitate de a da carĕ pentru trebuinţele armatei din Bosnia şi Erţegovina. Un fel de parlamentare s'a desvoltat pănă acum între representanţele unor comitate şi între ministeriul de interne în privinţa acestor recuisiţiuni indispensabile în impregiurări, cum ni le oferă situaţiunea de faţă. La ce sfêrşit vor duce parlamentările vom vedé. Lipsa de sigur va constringe pe ministeriu a face tot ce'i va fi cu putinţă pentru de a da armatei ceea ce i este neapĕrat trebuincios.

Convenţiunea cu Turcia, despre care amintirăm şi noi în mai multe rênduri, încă tot mai resuflă. Ea află mari spriginitori în contele Andrassy şi partida sa; află însă şi mari şi neimpăcaţi contrari în partida curţii şi cea militară.

[illegible] pentru sau contra convenţiunei va avé mari urmări. Care? Aici nu putem ḑice altă decât cu oracul dela Delfi: că dacă se va accepta sau se va respinge convenţiunea se va incepe un resboiu nou.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Poiana, în 23/10 August 1878. Onorată Redacţiune! Me aflu în plăcuta puseţiune a ve roga, ca să binevoiţi a înregistra în colónele preţuitului jurnal, ce redigeţi un act din cele mai salutari şi mai solemne pentru comuna nóstră Poiana.

O necesitate de mult simţită, o dorinţă ferbinte a tuturor locuitorilor se vede realisându-se.

Eri în 9 August a. c. s'a pus pétra fudamentală la scóla nóstră cu patru clase în mod solemn. Preoţii şi învĕţătorii au consimţit acésta solemnitate prin o procesiune pornită dela biserica cea mare sub sunetul clopotelor şi cântărilor: „Înoiescete, înoiescete, noule Ierusalime", — până la localul de zidire. Acolo s'a celebrat sânţirea apei, cu care s'a stropit fundamentul şi asistenţii, s'a cetit rugăciuni, implorându-se ajutorul dḑeesc ş. a. şi s'a cântat mai multe versuri naţ. ca: „Deşteptăte române", „Să mergem fraţi la scólă." ş. a.

Tot cu acésta ócasiune au încurs spre scopul zidirei numai dela 13 asistenţi o sumă de 134 fl. deşi festivitatea au fost prea improvisată şi acei asistenţi neprovocaţi la contribuire. Alte sume de câte 10—50—400 fl. dela câte un singur individ sûnt promise şi se vor plătí; aşa încât avem speranţă, că spesele zidirei cam la 4000 fl. v. a. se vor acoperí numai din contribuiri benevole.

Acest esemplu eclatant la noi s'a arĕtat de repeţite ori, când cu zidirea bisericei cei mari, a templei, a chiliei etc. şi este o dovédă de liberalitatea şi puterea locuitorilor Poienii.

Acest popor nu are lipsă decât de ómeni luminaţi, înţelepţi şi buni, care să'l conducă.

Dee ceriul ca aceia să nu'i lipséscă în veci!

Iniţiativa acestei scoli s'a luat de cătră deregătoria comunală cu bravii ei capi Ilie Oprianu şi Nicolae Ciugudean în frunte, fiind bine ajutaţi cu fapta şi cu cuvêntul de par. I. Şerbu, înv. I. Banu şi subscrisul.

N. Manceguţ.

Protocol

luat în a III şedinţă a comitetului [illegible] dela şcólele confesiunali gr. or. din diecesa Caransebeşului membri de comitet ţinută în 18/30 Iuliu 1878 în Bocşa montană.

(Urmare).

9. Preşedintele observă, că sporirea numĕrului membrilor Reun. cu 17 dintre cei amintiţi în Numĕrul precedinte este a se atribu-i ca merit dlor învĕţători Aureliu Drăgan şi Vasile Ciuta; propune deci, ca comitetul se aducă acestor doi domni mulţămită protocolară pentru zelul desvoltat de denşii în înteresul Reuniunei.

Decis: Propunerea preşedintelui se primeşce esprimându-se la acest loc mulţămită dlor Aureliu Drăgan şi Vasile Ciuta.

10. Presidiul arată, că a încurs o disertaţiune dela învĕţătorul din Sredişte Sim: Savu, care tractéză despre: Industriă şi comerciu — cu scop de a fi cetită în adunarea generală, ce se va ţiné la Biserica albă, şi după aceea propune, ca numita disertaţiune să se revéḑă prin comitet, şi décă se va afla corespunḑĕtóre, se fiă admisă spre cetire în adunarea generală. — Dl Ionaş este de părerea, că atât disertaţiunea acésta cât şi altele, ce eventualminte ar mai încurge, să se concrédă notariatului Reuniunei spre revisiune şi recomandare de a fi admise sau nu spre cetire în adunarea generală.

Decis: Propunerea dlui Ionaş primindu-se, se concrede notariatului Reun. atât disertaţiunea dlui Savu despre Industriă şi comerciu, cât şi altele ce ar mai încurge spre revisiune şi recomandare de a fi admise sau nu spre cetire în adunarea generală.

11. Dl. Ioan Marcu propune a se recomânda învĕţĕtorilor spre desbatere în viitória adunare generală Abcedariul cel nou, de Vasile Petri tipărit cu ortografia cu semne, şi a se prelungi terminul pentru trămiterea disertaţiunilor până la 13/25 August a. c.

Decis: Propunerea dlui I. Marcu se primesce.

12. Preşedintele aduce la cunosciinţă, că dênsul în urmarea decisului luat în şedinţa comitetului dela 4|16 şi 5|17 Aprile a. c. sub Nr. prt. 29, prin care s'a defipt ḑiua ţinerii adunărei generali din acest an pe 30 Iuliu v. — la Biserica albă sa pus în înţelegere cu autorităţile politice administrative competinte şi resultatul a fost, că din partea acelora i s'a recomândat strămutarea terminului din motiv, ca tocmai pe acel timp decurg în ţéra nóstră alegerile de ablegaţi dietali şi agitaţiunile împreunate cu acele. În urmarea acestei întâmplări propune revocarea decisiunei adusă în şedinţa trecută a comitetului sub Nr. 29 prot. şi strămutarea terminului pentru ţinerea adunărei gen. pe 20 Aug. (1. Sept.) şi 21 August (2 Sept.) a. c.

Decis: Comitetul luând în considerare motivele aduse de preşedintele — revócă decisiunea sa de sub Nr. prot. 29 adusă în şedinţa a II a comitetului, şi determină ţinerea adunării generali din est an pe ḑilele 20 Aug. (1 Sept.) şi 21 Aug. (2 Sept) în Biserica albă.

13. Preşedintele pune la ordine compunerea şi stabilirea programei pentru adunarea generală, ce se va ţiné la Biserica albă anunţând totodată, că dênsul împreună cu notariul I. Marcu au şi elaborat o atare programă, care deci o propune comitetului spre desbatére şi primire. — Urmând după aceea cetirea programei propuse prin notariul I. Marcu

Decis: Comitetul o primesce fără nici o midificaţiune, în modul cum că este acludată acestui protocol sub B.)

14. Notariul I. Marcu observând, că presidiul la compunerea raportului seu general pentru adunarea generală, are trebuinţă de rapórtele cassarului şi a bibliotecarului, propune, a se determina timpul, până când cassarul şi bibliotecarul să substérnă rapórtele sale presidiului.

Decis: Cassarul şi bibliotecarul se îndruméză, a substerne rapórtele sale la presidiul Reun. cel mult până în 6|18 August.

15. Preşedintele pune la ordine pertractarea statutelor Reuniunei cu luarea în consideraţiune a modificărilor făcute de consistoriul nostru şcolar diecesan şi cu observarea modificaţiunilor propuse de despărţămintele Buziaşului, Oravıţei, Ciacovei, Făgetului şi Lugoşului. Au urmat după aceea cetirea statutelor prin notariul I. Marcu, şi cetinduse § de § sau desbătut tóte până în fine, făcendu-se la ele mai multe observări şi modificări.

Decis: Observările şi modificările comitetului se alătură acestui protocol sub C) şi se vor aduce în formă de propunere la adun. generală, ce se va ţiné în Biserica albă, spreta competen modificare a statutelor Reuniunei în inţelesul acelora.

16. Preşedintele aduce la cunosciinţă comitetului, ca blancuetele tipărite de dechiăraţiuni pentru inscrierea de membrii la Reuniune, sau fost întrebuinţat tóte şi cumcă dênsul în urmarea acésta a lăsat a se tipări de nou numitele dechiăraţiuni în 300 de esemplare, cu preţiul de 6 fl. v. a., care le transpune la dispoşiţiune comitetului cu aceea observare, ca se le priméscă ca un present din partea D-Sale.

Decis: Comitetul primesce dechiăraţiunile susnumite, 300 de esemplare în preţ de 6 fl. v. a. oferite Reuniunei ca present, şi esprimă pentru acésta marinimosului dăruitor dlui preşedinte Stef. Antonescu profunda sa mulţămită.

17. Preşedintele raportéză, cumcă comissiunea esmisă în şedinţa trecută a comitetului şi însărcinntă cu elaborarea unui regulamênt, pe basa caruia Reuniunea nóstră se pótă intra în relaţiuni de reciprocitate şi curtuosiă spirituală cu alte Reuniuni învĕţătoresci din Metropolia gr. or. rom. din Ungaria şi Transilvania — face prin D-Sa ca membru al acelei comisiuni urmăţórea propunere:

„Reuniunea învĕţătorilor. gr. or. din diecesa Caransebeşului avênd în vedere, că cu cât pe un teren de activitate se împreună mai multe puteri şi lucréză în solidaritate şi armoniă, cu atâta şi resultatele lucrărei lor sûnt mai bune mai perfecte şi mai puternice şi cu atât mai, răpede conduc la ajungerea scopului propus — va nisui a se pune în relaţiuni de reciprocitate şi curteiosiă spirituală cu tóte reuniunile învĕţătoresci din întréga Metropoliă rom. gr. or. din Ungaria şi Transilvania, cari s'ar învoi la acésta. Relaţiunile de reciprocitate şi curtuoşiă spirituală din cestiune comitetul crede a se puté pune la cale în următorul mod: Reuniunea nóstră va lua parte prin delegaţi esmişi din sinul său la adunările gen. ale Reuniunilor învĕţătorilor rom. gr. or. raionul susnumit, care asemenea s'ar învoi a lua parte la adunările gen. ale Reuniunei nóstre; va transpune spre desbatere critică operele şi conclusele sale de natură pedagogică, didactică şi metodică precum şi altele, ce privesc şcóla şi învĕţământul tuturor acelor Reuniuni, cari faţă de Reuniunea nóstră ar urma întocmai etc. În privinţa celoralalte cestiuni, ce eventualminte s'ar desvolta din acésta reciprocitate va decide comitetul Reuniunei, care totodată să şi însărcinéză cu efeptuirea acestui conclus. — „Preşedintele aduce mai departe la cunoscinţă, că în privinţa acestei propuneri sau ivit în comissiune dóuĕ păreri, una a minorităţii, care voiesce, ca acésta propunere să se ia la adunarea generală viitóre sub un § nou în statutele Reun., iară alta a maiorităţii, care voiesce, ca acésta propunere se fiă numai un conclus al adunărei generali.

Decis: Comitetul primesce propunerea comissiunei în întreg cuprinsul ei de a sa, și o va transpune adunărei generali, celei mai deaprópe spre desbatere și rădicare la valóre de conclus.

(Va urma).

Protocólele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 7.

Ședința din 26 Iuniu 1878.

(Urmare.)

Iacă tecstul acestei adițiuni:

„Când se va regula tributul, ce trebue a fi plătit de Bulgaria Sublimei Porți, se va lua în considerațiune partea datoriei publice care ar puté să se atribuie principatului pe basa unei ecuitabile proporțiuni.“

Președintele recunósce justița acestei propuneri, căci în adevěr de la cestiunea tributului va depinde cuotitatea obligațiunilor Bulgariei relativă la datoria publică. Alteța Sa consideră însă, că aceste dóuě puncturi conecse vor trebuí tratate la urmă în comisiunea-însărcinată cu regularea acestor amenunte, cari nu sûnt cuprinse în sarcina asemnată Congresului.

Comitele Șuvaloff dice, că aceste dóuě obiecte de discuțiune, fiind reservate, n'are să presinte nici o objecțiune.

D. prim-plenipotențiar al Franciei observă, că cestiunea este cu mult mai delicată în ce privesce posesorii de obligațiunile datoriei otomane. Propunerea lui Caratheodory-Pașa 'i pare mai preferabilă de cât aceea a comitelui Corti; d. plenipotențiar al Turciei arată clar intențiunea de a face pe Bulgaria, să ea o parte proporțională la datorie. D. Waddington rógă pe comitele Corti să desvólte ideia sa. D. prim-plenipotențiar italian înțelege dênsul să micșoreze garanția propusă de Caratheodory-Pașa, sau voesce a presinta pur și simplu echivalentul primei propuneri?

Comitele Corti declară, că cestiunea este de a decide în principiu, că Bulgaria trebuie să asume o parte din datoria turcéscă, dar când tot într'o vreme a voit să indice, — și în acest punct să unesce cu ideia esprimată de principele de Bismarck, că este o conecsitate între datoria publică și tributul, Escelența Sa nu insistă în ce privesce redacțiunea, acéstă cestiune fiind reservată unei comisiuni speciale.

D. Waddington este dispus, fără îndoială, a amâna cestiunea întrégă — dar Escelența Sa, care presintă aci interesele considerabile ale unui mare numěr de posesori de obligațiuni, persistă a considera tecstul otoman ca mai clar decât acel al d-lui plenipotențiar italian.

Președintele nu vede în fond mari diferințe între cele dóuě grojecte: propunerea otomană stabilesce un principiu recunoscut și de comitele Corti și plenipotențiarul italian se mărginesce, a esprima dorința, ca cestia tributului să fie esaminată tot odată cu cea a datoriei.

Comitele Șuvaloff preferă să accepte tecstul italian, care lasă Europei facultatea de a se pronunța când va fi vremea și cu o deplină cunoscință de causă, pe câtă vreme tecstul otoman se mărginesce a pune un principiu, pe care Escelența Sa nu 'l crede acceptabil pentru toți. Principiul de „parte proporțională la veniturile“ îi pare vicios. Cheltuielile nefiind menționate, ar resulta că cu cât cheltuielile vor fi mai mari pentru Bulgaria cu atât dênsa va participa mai puțin la datorie. Proporționalitatea la venituri nu este deci o basă sigură, căci dacă veniturile nu ar avé escedente, n'ar fi nici o participațiune.

Comitele Corti constată, ca este dispus a vota propunerea otomană, și că n'a presintat moțiunea sa de cât cu scopul, de a întruni voturile majorității puterilor.

D. Waddington întrebând dacă plenipotențiarii ruși admit principiul, că o parte, care va determina mai la urmă, va fi aplicabila la datorie comitele Șuvaloff respunde că, dacă voința Duropei 'l ar găsi echitabil Rusia nu are gândul de a se opune,

În presența acestei declarațiuni, d. Waddington primesce redacțiunea italiană.

Președintele procede la votul propunerei comitelui Corti.

Marchisul de Salisbury doresce, ca să se constate în protocol, că Englitera votéză pentru propunerea turcéscă și nu se raliază la propunerea italiană, de cât numai dacă proiectul otoman nu obține majoritate.

Caratheodory-Pașa dice, că în presența intențiunei Congresului, de a ține samă de situațiunea, care a avut onórea de a semnala la atențiunea sa, nu insistă asupra tecstului propunerei sale, și accepta projectul italian, care nu conține altminterea nimic contrar cu parerea sa, fiind că, fiind vorba de chiffru, ecuitate vrea să dică proporționalitate.

Propunerea comitelui Corti este acceptată. Congresul trece la propunerea austro-ungară, relativă la drumurile de fer otomane, și a căruia tecst urméză:

„Plenipotențiarii Austro-Ungariei propun de a înlocui partea cea din urmă, aliniatul 2 al articolului IX, prin dispositiunile următóre:

„Principatul Bulgariei este substituat pentru partea sa la angajamentele, care le-a constatat Sublima Pórtă, atât către Austro-Ungaria, cât și către compania pentru esploatarea drumurilor de fer ale Turciei de Europa, în ce privesce săvêrșirea și legământul și esploatarea liniilor ferate, situate pe teritoriul seu.

„Convențiile necesare pentru regularea acestor cestiuni vor fi încheiate între Austro-Ungaria, Pórta, Serbia și principatele Bulgariei, imediat după încheierea pâcei.

„Se înțelege, că drepturile și obligațiunile Sublimei Porți, în ce privesce drumurile de fer ale Rumeliei orientale, remâne neatinse.

Acéstă propunere este primită fără discuțiune.

Președintele supune Congresului articolul adițional, presentat de plenipotențiarii francesi într'o ședință trecută și relativă la călugării catolici străini în Bulgaria și în Rumelia orientală.

D. Waddington espune că, după declarațiunea făcută ieri de d. plenipotențiar al Turciei, și din care resultă, că libertatea cultului catolic remâne garantată în Rumelia orientală prin legile generale ale imperiului, tratatele și convențiunile, plenipotențiarii Franciei se mărginesc a presenta următórele considerațiuni:

„În ce privesce articolul adițional, ce au presentat, relativ la călugării catolici străini, plenipotențiari ai Franciei să încredințeze de principiile deplinei libertăți consacrate ieri de Congres, în favórea tuturor religiilor si tuturor cultelor în Bulgaria, precum și declarațiunea făcută în aceiaș ședință de d. prim-plenipotențiar al Turciei adecă nu se va atinge de loc în Rumelia, la drepturile dobândite de străini în imperiul Otoman.“

Lordul Salisbury regretă, că plenipotențiarii Franciei nu curmesc propunerea întinzând duca sa la tótă Turcia din Europa. Escelența Sa ar fi vědut atunci realisațiunea unui mare progres.

D. Waddington respunse, că progresul, despre care vorbesce Lordul Salisbury, a fost obținut prin accepțiunea la ședința de ieri a primei propositiuni francese care consacră deplina libertate a cultelor.

Lordul Salisbury observând, că propunerea privea numai pe Bulgaria, președintele dice, că, pentru dênsul, se unesce la datorința ca libertatea cultelor să fie cerută pentru tótă Turcia, atât în Europa cât și în Asia, dară se întrébă, dacă în acest punct de vedere, s'ar puté obține consimțimêntul plenipotențiarilor otomani.

Caratheodory-pașa declară că, rěspundênd ieri d-lui Wadington, s'a încredințat la legislațiunea generală a Imperiului Otoman și la tractatele și convențiunile. Escelența Sa adaogă, că toleranța de care se bucură tóte cultele în Turcia, nu dă loc la nici o îndoială și că nefiind o altă propunere mai întinsă ar avé să dea esplicațiuni, se crede în drept de a considera ca de pristos o mențiune specială pentru Rumelia orientală.

Președintele constată, că unanimitatea Congresului se unesce la dorința Franciei de a lua act despre declarațiunile făcute de Turcia în favórea libertății cultelor. Acesta a fost scopul plenipotențiarilor francesi, cari și a fost atins. Lordul Salisbury ar dori să mérgă și mai departe și a face a se întinde propunerea primitivă nu numai la Bulgaria și la Rumelia, dar la tot Imperiul Otoman. În ce privesce Germania, principele de Bismarck, care a aderat la propunerea francesă, ar fi admis bucuros și ceea a Lordului Salisbury, dar discuțiunea unei cestiuni așa de complicate ar face pe Congresul să părăséscă objectul presentei ședințe. Alteța Sa întrébă cu tóte acestea, dacă Lordul Salisbury are de gând să presinte în acéstă privință o moțiune specială.

D. secund plenipotențiar al Marei-Britanii să reservă de a reveni asupra acestui punct asupra articolului al 22-lea tractatului de la San Stefano.

Comitele Șuvaloff adaogă, că dorința Lordului Salisbury de a vedea libertatea religiosa intinsa cât se póte mai mult în Europa și Asia 'i pare justificată. Escelența Sa ar voi să vorbéscă în protocol despre adesiunea s'a la dorința D-lui plenipotențiar al Engliterei, și observă, că Congresul căutând a face să piară fruntariele ethnogrefice și a le înlocui prin fruntare comerciale și strategice plenipotențiarii Rusiei ură de atât mai mult cu aceste fruntare să nu devie o împedecare pentru religii.

Președintele resumă discuțiunea dicând că se va înscrie la protocol, că unanimitatea Congresului s'a raliat la propunerea franceză, și că mai toți din plenipotențiari au esprimat dorința pentru întinderea libertății cultelor. Acest punct va fi cuprins în discuțiunea articolului XXII a tractatului de la San Stefano.

(Va urma).

Varietăți.

* (Principésa Dora d'Istria). (Elena M. Ghica) a fost alésă mai deunădi membru de onóre și maister *(Ausländisches Ehrenmitglied und Meister)* al Liberului Congres german pentru sciințe, artă și instrucția universală *(Freies Deutsches Hochstift für Wissenschaften, Künste und allgemeine Bildung in Goethe's Vaterhause zu Frankfurt am Main).* Profităm de acéstă ocasie pentru a face cunoscută acéstă societate. Notițele ce dăm sûnt culese dintr'o revistă germână: *„Allgemeine literarische Correspondenz“.*

Fundatorii *Hochstiftului* (1859), animați de un patriotism luminat prin celebrarea centenarului ilustrului autor al lui *Don Carlos,* au avut de ideal celebra frățietate literară, care au unit pe cei doi scriitori ne muritori ai terei lor, Schiller și Goethe.

Cel dintâiu le-a procurat ideea *Hochstiftului;* iar în casa celui din urmă s'a stabilit scaunul Societății, care a primit la 30. Octombre 1862 de la înaltul Consiliu al urbei libere Francfurt drepturile, cari aparțin corporațiilor.

Este de ajuns a arunca o ochire pe lista înalților protectori, pentru a înțelege sprijinul bine voitor ce 'i a acordat necontenit suveranii țerilor germâne. Într'adevěr aflăm în acéstă listă numele imperatorilor Germaniei și Austriei, al regelui Bavariei Ludovic II, al repausatului rege Ioan de Sasonia, cunoscut prin studiile lui asupra lui Dante; al repausatului George al V, rege al Hanovrei; al repausatului Masimilian II, rege al Bavariei și al mai multor principi domnitori din imperiul Germaniei.

Scriitorii, eruditii, artiștii, călětorii, cei mai eminenți au făcut și fac parte din *Hochstift.* Este în destul de a cita pe L. de Ranke, Freiligrath, Macs Müller, Liebig, Cornelius, Grillparzer; Hemholtz, Hoffmann de Fallersleben, Virchow, Petermann, Kaulbach, R. Wagner, Auerbach, Nachtigall, Oppert, Preller, Roscher, Schliemann, Schweinfurth, Tischendorf, Weber, Froebel, Hildebrand, Ludovic I de Bavaria (poetul-rege), Carriere, H. de Fichte, Rückert, Fischer, Bodenstedt, Kanitz, Scherr, Rolphs, Mittermaier, frații Schlagintweit, Ahrens, Schulze-Delitzsch și cei alți.

Frumósa devisă a celebrului filosof I. G. Fichte, pusă în capul diplomei, esplică pentru care motiv *Hochstiftul* își asociază un óre care numěr de membrii străini, precum autorea Escursiilor în Rumelia și Morea a Femeilor în Oriinte, etc.

Iacă acea devisă:

„Ori cine are credință în inteligință „și libertate, ori cine voiesce propășirea ne„curmată a acestei inteligințe prin libertate, „ori care ar fi locul nascerei sale, ori-care „ar fi limba ce vorbesce, este din familia „nóstră, ne aparține, este dintr'ai „nostri.“ (*„Reden an die Deutsche Nation“*).

Acésta'i republica înaltă care a primit în sinul ei pe strălucita românca Dora de Istria. „Resboiul.“

* (Mulțămită publică). Subsemnatul paroch și președinte al comitetului parochial gr. or. din Mikoujfalu, protopresbiteratul Heghigului, pe basa concesiunei venerabil. Consistor archid. gr. or. din Sibiiu Nr. 1174 ex 1877, am colectat în favórea zidindei biserici din memorata comună dela m. o. domni óspeți dela băile din Elöpatak: Ioan Petric prot. 5 fl., Ioan Popescu protopresb. și prof. de teologie 5 fl., Dimitrie Moraian 5 fl., Bludu 2 fl., P. Panaid 2 fl., Vasilie Stefan 7 fl., preotul Constantinescu Zlatina 2 fl., D. Moisescu 2 fl., Ioan Georgescu 1 fl., I. Darvaris 1 fl., Nicolae Dumitru 5 fl., M. Iorgu 1 fl., M. C. Theodosiadi din Bucuresci 5 fl., în Mâlnaș; Ioan Radulescu din Brașov 5 fl.

Prin acésta în numele sinodului parochial esprim mulțămită publică căldurósă mult onoraților domni, cari prin marinimósele oferturi au binevoit, a ne ajutora la s. întreprindere. Rugând pe atot puternicul Dțeu să'i țină mulți ani în deplină sănătate spre bucuria și mângăierea celor ce caută ajutorul și spriginul domniilor lor.

Mikoujfalu în 7 Aug. v. 1878.

Aug. Cosma.

* (Mulțămită publică). Fapta bună, fapta marinimósă merită recunoscință, — dar ea-și primesce adevěratul tribut de recompensă atunci, când cel de sus va judeca pre fiecare după faptele sale. —

Poporul sighișórén a fost felice a primí în dilele trecute pentru scóla sea română gr. or. din cetatea Sighișórei cu trei clase elementare, drept donațiune din partea domnului maestru clopotar în Sighișóra Michail Manchen un ornament scolastic precât de necesar pre atât și de frumos, — și anume un clopot scolastic. —

Fapta acésta a desvoltat în poporul român sighișorén o bucurie fórte mare cu atât mai vêrtos, că scóla cesționată era lipsită de acest obiect utile, și că donațiunea sa efeptuit din partea unui străin de confesiunea și naționalitatea sa.

Subscrisul oficiu parochiale estimênd din tóte punctele de vedere acésta faptă maranimósă a domnului donator crede a fi la înălțîmea misiunei sale când are onóre a aduce și pe calea acésta, în numele poporului român gr. or. din Sighișora domnului donator susmenționat cele mai respectuóse manifectațiuni de recunoscință și mulțămire, — asigurêndu-l totodată că acésta faptă nu va fi stérsă din inimile poporului român sighișorén. —

Sighișóra 8 August v. 1878.

Pentru oficiul parochiale român gr. or. al Sighișórei.

Dimitriu V. Moldovan.
presbiter rom. gr. or. în Sighișóra.

* (Revista limbelor Romane) publicată de Societatea pentru studiul limbelor Romane, seria a dóua, tomul al V-lea, publică în broșură Cântecul Gintei Latine de V. Alecsandri, în original, cât și tradus în limba franceză, precum și a altor doi poeți, F. Matheu, Y. Fornells, Catalan, și a lui F. Mistral, Prevençal, a căror poesii au eșit cele mai bune după a poetului român Alecsandri, premiată la concursul ce s'a ținut la Montpellier. „Pressa.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Schiţe din florărit.*)

(Urmare).

2). Althaea sinensis Cav., Nalbă chineză (germ. — Chinesiche Malve, Zwerg-Malve; franc. — Rose tremière de la Chine), o specie anuală sau bisanuală. Cotorul este simplu şi puţin rămos; florile fórte mari şi de o colóre roşie închisă cu vĕrgi şi mai închise. Din sĕmĕnţă se ivesc plânte întocmai de acelaş soiu. Sĕmĕnatul se face primăvara într'o rĕsadniţă caldă sau pe la sfârşitul lui Iulie într'un strat al grădinei. În casul dintâiu, plântele se sădesc prin luna lui Maiu, iar în casul din urmă în primăvara următóre. Plântele sădite să fie 1 metru departe una de alta.

Nalba chineză înfloresce prin Iulie şi Septembre, sau prin Iunie şi August, dacă adecă s'au fost sĕmĕnat în cursul verei trecute.

Amaranthus L. — Amarant (Ştir).

Amarantul este o plântă ornamentală de frunte. Flórea sa formézĕ numĕróse spice pletóse de o lungime uriaşă.

Dintre speciile şi varietăţile mai însemnate amintim:

1). A. caudatus, L. Amarantul codat (germ. — Fuchsschwanz; franc. — Amarante queue-de-renard, Disciplin de religieuse). Cotorul dungos şi încărcat de ramuri şi numĕróse foi mari ovale. Florile grămădite dealungul unor spice pletóse fórte lungi de o colóre roşie închisă. Acéstă plântă se rămuresce şi devine o adevĕrată podóbă mai ales avênd la disposiţie un spaţiu cât mai larg şi pământ mănos. Aceaşi se póte ḑice despre amarantul cu flórea galbină. Amêndóuĕ aceste specii înfloresc din Iulie şi până prin Septembre. În vreme de secetă udatul să se repeţască tot a dóua ḑi.

2). A. sanguineus L., Amarantul de sânge (germ. — Blut-Amaranth; franc. — Amarante à feullises rouges) cu foile roşii ca sângele şi flórea purpurie. Cultivat în grupe singuratice, în amestec cu flori mari şi albe sau pe de marginea cărărilor, acest amarant contribue fórte mult la împodobirea grădinei atât prin colórea cât şi prin dimensiunea sa însemnată. El pretinde un pământ uşor, gras şi situat în faţa sórelui. Preste vară trebue udat bărbătesce.

Întocmai amarantului codat, el se sĕmĕnă pe la sfârşitul lui Maiu la locul sĕu statornic sau prin Aprilie în rĕsadniţă, de unde se sădesce apoi în grădină.

3). A. tricolor L., Amarantul tricolor se distinge prin un lung cotor stufos, înzestrat cu numĕróse foi împistriţate în dóuĕ şi trei colori. Flórea este micuţă, verde deschisă, alcătuind ciucurei îndesaţi dealungul crenguţelor. Mai este o varietate de amarant aşa numit bicolor, a cărui foi verḑi sûnt vĕrgate sau pĕtate cu galbin deschis. Aci aparţin şi amaranţii înzestraţi cu foi de un colorit roşu închis.

Mai frumos şi mai recomandabil decât soiurile precedente este amarantul cu foile de o colóre roşie sclipiciósă. Acéstă varietate trebue cultivată în faţa sórelui, dacă este să ajungă la o deplină desvoltare. Sĕmĕnatul se face primăvara de timpuriu, în rĕsadniţă sau în tipsii, de unde se scot şi se sădesc la locul lor către sfârşitul lui Maiu. Pământ uşor şi căldură din greu sûnt condiţii neapĕrate pentru ca plantele rĕsădite să se desvólte cu îmbelşugare.

4). A. salicifolius, Amarantul cu foi de salce este mai pre sus decât tóte celelalte varietăţi. Trunchiul şi crengile, ce se intind mai ales aprópe de rădăcină formézĕ împreună o piramidă împosantă. Foile, ce sĕmĕnă cu ale unor soiuri de sălci, mĕsură în lungime 15—18 centim., pe când lăţimea lor abia este de ½ centim. Ele sûnt verḑi la început; dela o vreme însă capĕtă o colóre portocalie şi lucie şi ajung o lungime de preste 30 centim. Acest amarant este o adevĕrată podóbă, fie că se cultivă în grupă, fie într'un vas sau în mijlocul unui covor mare de flori diverse.

Prin împărechiarea cu amarantul tricolor sau mai prăsit în timpul mai nou câteva soiuri de o frumseţă admirabilă.

Anemone L.—Dedeţei (oiţă flórea vêntului)

Dĕdiţeii, aceste flori perenante atât de preţuite, sûnt de fórte multe specii, dintrĕ cari ne mărginim a amintí următórele:

1. A. coronăria L. Dediţei de grădină (germ. — Vironen — A.; franc. — Anĕmone des fleuristes), a căror flóre presintă un feliu de filigénă deschisă, întocmită din 6—8 foiţe unicolore sau tărcate. Colórea variază aşa ḑicând în nesfârşit. Dediţeii cu flórea simplă înfloresc primăvara de timpuriu.

Neasĕmĕnat mai preţioşi şi mai recomăndabili sûnt dediţeii cu flórea învóltă, mai ales dacă întrunesc următórele însuşiri: cotor drept şi înalt, foi dese şi próspete, flórea plină, mare şi bulbucată la mijloc, coloritul curat şi strălucit.

Dediţeii iubesc un pământ pufăios şi îngrăşat cu glii scobite, gunoiu putrĕd de grajd şi frunḑiş. Ceea ce le aduce multă stricăciune este umeḑéla şi pământul cleios.

La prăsire ne servim de tuberculele tinere, cari se desbină cu îngrijire şi să îngrópă în pământ primăvara sau tómna. În casul din urmă tuberculele îngropate, cât ţine gerul, trebue acoperite cu rogojini sau împletituri de paie, cari pe timp frumos se pun la o parte. Dediţeii plântaţi pe la începutul lui Septemvrie înfloresc mult mai frumos şi mai în grabă decât acei cari sau fost plântat în primăvară. Tuberculele se pot păstra în stare bună până şi câte doi ani; cu o ḑi înainte de plântare, ele se pun într'un vas cu apă ca să se înmóie. Plântarea să se facă cu deosebită luare aminte, îngropând tuberculele cu ochiurile îndreptate în sus la o afundime de 7—8 centim. şi la o depărtare de numai 15—20 centim.

Dediţeii se mai pot prăsi din sĕmânţa, care se sĕmĕnă într'un strat cu pământ uşor, în tipsii sau óle, cernând de-asupra puţin putregaiu şi apĕsând apoi cu o bucată netedă de scândură. Sĕmĕnţa resare după 2, uneori după 6 sĕptĕmâni chiar. Un aşternut cam gros de scórţă dela pielari servesce pentru a scuţi stratul de uscăciune resp. de ger şi pentru a puté uda de câte ori cere trebuinţa. Tuberculele tinere abia prin al treilea an înfloresc după dorinţă.

Dediţeii să se strămute adese dintr'un loc într'altul; căci cultivaţi în acelăş pământ mai mulţi ani după olaltă, ei degeneréză şi perd însuşirile bune de mainainte.

2) A. japonica Sieb. et. Zucc., Dediţei japonezi (germ. Japanisches Windröschen; fran. — A. du Japan) cu numĕróse flori de o colóre roşie sau trandafirie şi antere galbine aurii. Cultura ca la Nru 1. Timpul înflorirei din August până prin Octomvrie. Se prăsesc din vlăstările trupinei sau din tuberculele laterale, tómna sau în primăvară.

Aci aparţin dediţeii cunoscuţi sub numirea de Honorine Jobert, o varietate bogată în flori albe, fórte frumóse şi interesante.

3) A. Hepatica S. Trierei (Popĕlnic; lat. syn. — Hepatica triloba Chaiz; germ. — Leberblümchen; franc. — Herbe de la Trinité). Rădăcinile aţóse; foile trilobate, pielóse şi crescute din rădăcină; florile se află la capĕtul unor codiţe mai pĕróse şi se compun din câte 6—9 foiţe ovale albastre, albe sau trandafirii; staminele albe uneori colorate.

Între cele mai preţióse plânte de grădină se numĕră Triereii cu flórea învóltă albastră şi roşie (var. flore ceruleo pleno Hort. şi var flore rubro pleno Hort.).

Flórea atât de drăgălaşă a triereilor apare primăvara de timpuriu (Martie), aşadar pe când celelalte flori n'au apucat să împodobésca grădinile nóstre. Triereii se prăsesc din vlăstările rădăcinilor, cari se desbină de trupina-mamă şi se îngrópă tómna la o depărtare de 25—30 centim.; pământul să fie băgat în putregaiu de pădure şi mult puţin înclinat spre rĕsărit sau méḑă-nópte.

Arşiţa directă a raḑelor sórelui nu este priinciósă.

Sûnt multe alte soiuri de trierei cari şi ele ar merita repândire prin grădinile nóstre.

Lista de contribuire

pentru fondul scólei centrare române gr. or. în Făgăraş, ce au incurs dela următorii generoşi contribuenţi.

Domnul George de Mocioni 10 fl., Antoniu de Mocioni 10 fl, Alecsandru de Mocioni 5 fl., Eugenia de Mocioni 5 fl., E. D. 10 fl., N. N. 5 fl., N. N. 5 fl., Serbu 5 fl., S. L. 5 fl., Leontina Roman 5 fl., S. Babes 5 fl., Iosif Hossu 5 fl., A. Nedelcu 5 fl., Elena Nedelcu 3 fl., Veronica 5 fl., Carolina Gall 2 fl., Fauru 5 fl., Constanţa de Puscariu 5 fl.

Suma: 100 fl.

Budapesta 10 Iuliu 1878.
sau colectat prin Ilustra Dómnă.
Constanţa de Puscariu.

Lista despre colecta lucrurilor.

Din Sibiiu.

Dela Dómna protopopésă Maria Hanea o corfiţă de lucru; Ana Moga un căstănel de argint pentru smuchu; Maria Bologa un sachit pentru batiste, şi dóue fonduri de perină D. Elena Popescu protopopésă. —

Din Budapesta.

Dela D. Silvia Rozalia Pop un etagier elegant şi o corfiţă pentru bilete.

Din Făgăraş.

Dómna Maria Eötves un şir de mărgele şi un peptene; dela D. Georgiu Galian o periniţă pentru orologiu şi doue tabacheri pentru ţigarete.

NB. Asemenea colecte de lucruri se vor continua şi pe viitor, până la un alt timp bine venit, când lucrurile incurse, se vor ţinea în loteria. Deci on. Dómne bine simţitóre sûnt învitate, să binevoiască a contribui la acest scop salutar şi filantropic.

Făgăraş, Iuliu 1878.

Reuniunea.

Bursa de Viena

din 26 August n. 1878.

Metalicele 5%	62 25
Împrumutul naţ. 5% (argint)	64 25
Împrumutul de stat din 1860	111 75
Acţiuni de bancă	813 —
Acţiuni de credit	258 40
London	115 30
Argint	100 40
Galbin	5 50
Napoleon d'aur (poli)	9 25
Valuta nóuă imperială germană	56 90

Economic.

Sibiiu, 23 August n. Pro hectolitră: Grâu fl. 5.70—6.50; Grâu sĕcăreţ, fl. 4.08—5.40; Sĕcară fl. 3.40—3 80; Orz fl. —4.50: Ovĕs fl. 1.60—2.—; Cucuruz fl. 5.80—6.20; Mălaiu fl. 7; Cartofi fl. 1.—1.50; Semênţă de cânepă fl. —; Mazere fl. 9; Linte fl. 12. Fasole fl. 8.—; Făină de pâne fl. 5.50; Slănină pro 50 chilo fl. —.—34; Unsóre de porc fl. 34.—; Sĕu brut fl. 17.—; Luminări de sĕu pro 50 chilo fl. 30.—; Sĕu de luminări fl. 25.50; Săpun fl. 20.—; Fên pro 50 chilo fl. 0.80—0.90; Cânepă fl. —.—; Lemne vîrtóse de foc pro metrul cubic fl. 3. Spirt pro grad 55—60 cr.; pro chilo: carne de vită 34—40 cr.; Carne de viţel 32—36 cr.

Nr. 39 — 1878. 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinului prea venerabilului consistoriu archidiecesan de dto 5 Iuniu a. c. Nr. 1465 B. pentru vacanta parochie Cetate de Baltă, de clasa III în protopresbiteratul Târnavei inf. se publică din nou concurs cu terminul până la 3 Septembre a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

Porţiune canonică de 22 jugere 867 □ arătură şi fênaţ, tacsele statorite de sinodul protop. câte o ḑi de lucru cu palma, de la 120 familii, tot de la acelea o felderă de cucuruz sfărmit. —

Concurenţii au de aşi trimite suplicele lor instruate în sensul statutului org. şi disposiţiunilor. Cei cu esamenul de cualificare vor fi preferiţi. —

Deag, 2 August 1878.

În conţelegere cu comitetul parochial

Danil de Tamas.
adm. prot.

Nr. 91 — 1878. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scóla parochiale gr. or. în comuna Poplaca se deschide prin acésta concurs până la 27 August a. c., când se va ţiné şi alegerea. —

Emolumentele sûnt:

250 fl. v. a. în bani; cuartir natural în edificiul scólei stătător din una odăiţă cu cuină şi lemne de încălḑit.

Dela concurenţi se cere: cel puţin 4 clase gimnasiale, cursul pedagogic sau clerical şi esamen de cualificaţiune; să fie bun cântăreţ şi cunoscător de tipicul bisericesc; purtare morală nepĕtată. Învĕţătoriul alegênd va fi obligat a ţiné şi scóla de repetiţiune, şi Dumineca şi sĕrbătórea a ţiné strana în biserică.

Concursele instruite cu documentele recerute, să se adreseze la subscrisul în terminul sus arĕtat.

Sibiiu, 8 August 1878.

În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Hannia.
protop.

Nr. 210 — 1878. 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţător la scóla confesională gr. or. română din comuna Bălan, protopresbiteratul Unguraşului se deschide concurs până inclusive 10 Sept. st. v. a. c.

Emolumentele sûnt:

1. 160 fl. v. a.;
2. 54 vici cucuruz sfărmaţi:
3. 6 orgii de lemne, din cari se încălḑesce şi scóla;
4. punţi de lumină patru;
5. de tot scolariul o litră fasole;
6. casă de locuit în localităţile scólei;
7. grădină în cuant de un jugĕr.

Aspiranţii la acest post au de a-şi adresa suplicele lor la subsemnatul instruite în sensul statutului organic, adecă: carte de botez, atestatele pedagogice şi scolastice avêndule, atestat de moralitate revĕḑut de protopresbiterul respectiv, întru al cărui ţinut locuesce petintele, atestat despre serviţiile de până acuma şi neîncungiurat atestatul de cualificaţiune cel mult până în 6 Sept. a. c.

Füzeş-Sânpetru, 31 Iuliu 1878.

În conţelegere cu comitetul parochial scolar.

Petru Roşca m/p.,
protopresbiter.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Redactor respunḑĕtor: Nicolau Cristea.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.